

PROMULGACIÓ D'UNA ORDENANÇA FISCAL RELATIVA AL SERVEI DE RECOLLIDA, TRACTAMENT I ELIMINACIÓ DE RESIDUS MUNICIPALS A NIVELL COMERCIAL

Fraccions a les quals incideix l'actuació

L'actuació té incidència en les fraccions *matèria orgànica, paper-cartró, envasos lleugers, vidre, resta i altres fraccions*.

Categoria a la qual incideix l'actuació

L'actuació té incidència sobre la *recollida selectiva*.

Tipus d'actuació

L'actuació és de *fiscalitat*.

Justificació

El Reial Decret Legislatiu 2/2004, de 5 de març, mitjançant el qual s'aprova el text refós de la Llei Reguladora de les Hisendes Locals, regula els diferents tributs disponibles per part dels ens locals. Aquesta Llei, a l'article 20, ofereix la possibilitat per part dels ens locals d'establir, entre d'altres, taxes per a la prestació de serveis públics de competència local dels quals se'n beneficiïn de mode particular els subjectes passius. Entre aquests serveis públics, d'acord amb l'article 20.4., es troba la recollida de residus sòlids urbans, tractament i eliminació dels mateixos.

D'entre les diverses opcions de què disposen els ens locals per tal de desenvolupar una política econòmica en el camp dels residus, destaquen les taxes d'escombraries i els preus públics, instruments mitjançant els quals es pot incidir en la reducció i reciclatge dels residus generats en l'àmbit comercial, principalment per dos motius:

- Per mostrar que la gestió dels residus no és gratuïta.
- Per lligar el pagament amb el comportament de l'activitat comercial vers la generació i gestió de residus.

Els preus públics, tot i no tractar-se d'un instrument tributari, es poden aplicar sobre els residus comercials, ja que es tracta d'un servei que els ens locals poden liberalitzar.

Descripció

Els ens locals disposen de tot un seguit de figures dins de la seva política econòmica, essent les taxes i els preus públics uns dels instruments més eficaços a l'hora d'adoptar vies més incentivadores i eficients de tributació en la gestió dels residus per part de les activitats econòmiques. En aquest context, els generadors de residus comercials són els responsables de la seva gestió, havent de contractar a un gestor privat, o bé, adherir-se al sistema de recollida municipal, en cas que l'ens local li ofereixi el servei. En alguns casos, la normativa (Llei 22/2011) ofereix la possibilitat que el comerç s'adhereixi obligatòriament al servei municipal, sempre que aquest aspecte quedi recollit a les Ordenances municipals i es justifiqui el mateix sota criteris de més eficiència i eficàcia en la gestió dels residus.

La Llei 8/1989, de 13 d'abril, sobre taxes i preus públics, defineix el concepte taxa com a un tribut el fet imposable del qual consisteix en la prestació de serveis o la realització d'activitats en règim de dret públic, que es refereixin, afectin o beneficiïn als subjectes passius. Per contra, un preu públic, tot i partir del mateix supòsit de fet que una taxa, la relació que s'estableix entre l'ens local i el subjecte passiu és contractual i voluntària per qui ho paga.

A diferència dels impostos, totes les taxes i preus públics són d'establiment voluntari per part dels ens locals, els quals disposen d'una autonomia significativa a l'hora de definir quines aplicar i en quins termes. Seguidament, s'exposa breument les possibilitats que disposen els ens locals a nivell comercial per tal d'articular les seves taxes o preus públics:

1. **Base imposable.** Existeixen diferents variables per a l'establiment de la base imposable, les quals es poden utilitzar de forma simultània:
 - **Categoria d'activitat:** La base imposable s'articula mitjançant diferents categories en funció de la tipologia d'activitat que desenvolupen els subjectes passius. Es poden emular classificacions existents com el CCAE, o bé establir-ne de pròpies. Així, a través d'una definició acurada de les activitats es pot millorar la correlació entre la taxa i el servei real prestat per part de l'ens local.

- **Indicador d'activitat:** Paràmetre complementari a les categories segons l'activitat i segons el qual s'intenta reflectir el volum d'activitat del subjecte passiu. Alguns exemples poden ser el nombre d'habitacions en serveis d'hospedatge, el nombre de places en càmpings o el nombre de taules en serveis de restauració.
 - **Superfície:** La base imposable s'articula mitjançant la superfície de l'establiment. La correlació existent entre superfície i generació de residus és més forta que a nivell domiciliari, ja que una major superfície, donada una mateixa activitat, sí que implica, generalment, un major volum d'activitat i per tant una major generació de residus.
 - **Tipologia de residus:** De manera similar a l'establiment de categories segons l'activitat, s'estableix una classificació que relaciona determinades activitats amb les tipologies de residus que generarien.
 - **Volum de residus estimat o efectiu:** La base imposable s'articula a través del volum de residus generats pel subjecte passiu. Aquest volum pot ser calculat de forma efectiva (sistemes de pagament per generació) o a través de declaracions de residus o estimacions realitzades pel propi ens local.
 - **Altres:** La base imposable s'articula segons la categoria del carrer, el consum d'aigua, etc.
2. **Import de la quota tributària.** En funció de la base imposable s'ha de definir un import de les quotes tributàries de la taxa o preu públic.
3. **Beneficis fiscals.** Es poden definir beneficis fiscals:
- **Disposar de gestors privats:** bonificacions per a l'ús de gestors privats autoritzats per a la recollida d'alguna o totes les fraccions de residus.
 - **Fer ús de serveis específics:** bonificacions per aquelles activitats econòmiques que facin ús dels serveis específics que posi a l'abast l'ens local encarregat del servei, com ara la deixalleria municipal, la recollida de voluminosos, recollides selectives porta a porta, etc.
 - **Programes específics per incentivar la prevenció, la recollida selectiva o la millora de la gestió de residus:** mitjançant bonificacions es pot incentivar l'establiment d'accions específiques, tals com el foment de la reducció de les bosses de plàstic d'un sol ús, la utilització dels comerços de proximitat com a punt de recollida de residus o la col·laboració amb bancs d'aliments.

- **Disposar d'un certificat o distintiu de qualitat ambiental:** es poden preveure bonificacions per aquelles activitats comercials que disposin d'una certificació ISO 14000, EMAS o Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental.
- **Formalització d'un conveni col·lectiu:** bonificacions per aquells comerços que formalitzin un conveni col·lectiu (gremis, entitats, associacions, etc.) amb l'ens local de gestió, recollida i reciclatge de residus.
- **Ubicació de l'activitat:** bonificacions segons la ubicació física de l'activitat (per exemple, en zones amb un servei de recollida reduït, en dependències públiques, etc.).
- **Duració de l'activitat:** bonificacions segons la duració temporal de l'activitat durant l'any fiscal, com poden ser les activitats de temporada.
- **Altres:** Altres bonificacions relacionades amb l'activitat professional, tals com construir una associació sense ànim de lucre o guardar els contenidors al propi establiment.

En aquest context, en el cas que l'ens local decideixi escollir la promulgació d'una taxa es recomana que aquesta sigui el màxim ambientalitzada possible, diferenciant entre el màxim nombre possible de tipologies comercials, el preu a pagar de les quals hauria d'estar modulats en funció de la seva generació de residus. Addicionalment, es recomana que incorpori bonificacions de caràcter ambiental, amb l'objectiu d'incentivar els comerços a realitzar bones pràctiques en l'àmbit dels residus. Les despeses del servei de recollida, tractament i eliminació de residus s'haurien de cobrir exclusivament amb la recaptació de la taxa (enlloc d'utilitzar altres impostos no finalistes o de la caixa general per a cobrir aquesta despesa).

Per a més informació, es pot consultar l'estudi *Les taxes d'escombraries a Catalunya*.

Zona d'implementació recomanada

Tots els municipis de Catalunya podrien disposar d'Ordenança Fiscal o Preu Públic relatiu al servei de recollida, tractament i eliminació de residus municipals a nivell comercial.

Mitjans necessaris

Per a la implementació d'aquesta actuació s'ha de redactar una Ordenança Fiscal o Preu Públic relatiu al servei de recollida, tractament i eliminació de residus municipals a nivell comercial, fet que s'hauria d'impulsar des dels serveis jurídics, fiscals i tècnics de l'Ajuntament, o bé, subcontractar aquest treball a una consultoria externa.

Beneficis i resultats potencials

L'adopció d'Ordenances Fiscals ambientalitzades, millorant la correlació amb la generació de residus, així com implementant bonificacions de caràcter ambiental hauria de permetre traslladar el principi de "qui contamina paga" a la taxa de residus. En aquest sentit, aquestes Ordenances Fiscals poden crear un incentiu a les activitats comercials per millorar els seus comportaments envers al reciclatge.

Amenaces

Actualment, alguns municipis paguen la recollida dels residus comercials a través d'altres impostos no finalistes o de la caixa general, al no disposar d'una Ordenança Fiscal o Preu Públic per a la recollida dels residus comercials. Per tant, si es decideix promulgar una Ordenança Fiscal o Preu Públic relatiu a la recollida dels residus és important explicar-ho correctament, ja que en cas contrari l'activitat comercial pot pensar que paga dos cops per un mateix servei, o bé, pensar que comença a pagar per un servei que li era gratuït, tot i que en realitat no ho era, sinó que es pagava d'una altra manera.

Costos

Els costos d'aquesta actuació estan associats a les hores de feina dels tècnics municipals dedicades a la redacció de l'Ordenança Fiscal o Preu Públic. En cas de subcontractar la redacció a una consultoria externa el cost pot oscil·lar entre els 3.000 - 4.000 €.

Fonts de finançament

La redacció de l'Ordenança Fiscal o Preu Públic s'hauria de finançar a través de fonts propis de l'Ajuntament.

Indicador de seguiment

- Grau de cobertura de costos (unitats: %).
- Nombre de bonificacions de l'Ordenança Fiscal o Preu Públic sol·licitades i/o concedides (unitats: nombre de bonificacions).

Municipis on s'ha implementat l'actuació

Molts municipis ja disposen d'Ordenança Fiscal relativa a la recollida, tractament i eliminació de residus municipals a nivell comercial, les quals utilitzen diferents variables per tal d'ajustar la base imposable: superfície (L'Arboç: 5.520 habitants; Baix Penedès), tipologia de residus generat (Reus: 103.615 habitants; Baix Camp), volum màxim diari (Girona: 98.255 habitants; Gironès), generació de residus declarada (Lleida: 138.144 habitants; Segrià), generació de residus (Argentona: 12.051 habitants; Maresme). Addicionalment, a Catalunya també hi ha ciutats que han optat per un Preu Públic, com per exemple Mataró (125.517 habitants; Maresme) o Barcelona (1.608.746 habitants; Barcelonès).

Bibliografia d'interès

- Les taxes d'escombraries a Catalunya. Agència de Residus de Catalunya, 2011.

